3de uitwerking Focusakkoord

Gemeente Bergen op Zoom

Aangeboden aan gemeenteraad op 05 Oktober 2021

Inhoudsopgave:

1	Inleiding	5
2	Totaal overzicht stand van zaken uitvoering Focusakkoord	6
3	De Programma's	7
	3.1 Programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	7
	3.2 Programma 2 Samen leven, samen doen	9
	3.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	15
	3.4 Programma 4 Woon- en Leefomgeving (fysiek domein)	25
	3.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	34
	3.6 Programma 6 Duurzaamheid	39
4	Frictiekostenbudget	42
5	Ontwikkelbudget	43

1 Inleiding

In dit document is de 3de uitwerking van het Focusakkoord opgenomen.

Het doel van het Focusakkoord is om een ombuiging te realiseren van € 13 miljoen, waardoor een positief begrotingssaldo wordt gerealiseerd van € 3 miljoen. Om de ombuiging van € 13 miljoen te realiseren zijn via de 1ste begrotingswijziging 2021 (december 2020) en de 2de uitwerking van het Focusakkoord (juni 2021) voorstellen aan de gemeenteraad gedaan.

In deze 3de uitwerking van het Focusakkoord geven wij een actualisatie van de ombuigingen waar de gemeenteraad bij de 1ste begrotingswijziging 2021 en/of 2de uitwerking van het Focusakkoord mee in heeft gestemd. Daarnaast zijn in deze 3de uitwerking van het Focusakkoord nieuwe voorstellen tot ombuigingen opgenomen. De financiële effecten van de 3de uitwerking van het Focusakkoord zijn verwerkt in de Begroting 2022-2025 en in het 2de concernbericht 2021.

In hoofdstuk 2 is een totaaloverzicht van alle bijgestelde ombuigingen en alle nieuwe ombuigingen opgenomen. De uitwerking hiervan is per programma terug te vinden in hoofdstuk 3. In dat hoofdstuk wordt naast een toelichting op de nieuwe ombuigingen ook informatie verstrekt over de voortgang van de ombuigingen uit de 1ste begrotingswijzing en/of 2de uitwerking van het Focusakkoord.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het frictiekostenbudget dat de gemeenteraad op 24 juni 2021 beschikbaar heeft gesteld. In deze vergadering is ook ingestemd om een bedrag van € 450.000 beschikbaar te stellen als ontwikkelbudget voor de uitvoering van het plan van aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de Organisatie “Bergen op Zoom: Dat ben jij!”, in hoofdstuk 5 wordt de stand van zaken weergegeven.

In het traject van de totstandkoming van het Focusakkoord zijn door de raadsfracties suggesties en bezuinigingsideeën ingebracht. Aan het document dat nu voorligt is een bijlage toegevoegd waarin is aangegeven, hoe de suggesties en bezuinigingsideeën zijn verwerkt in de 1ste begrotingswijziging, 2de en 3de uitwerking Focusakkoord.

Via de 1ste begrotingswijziging, 2de en 3de uitwerking van het Focusakkoord is de gemeenteraad telkens via een afzonderlijke rapportage geïnformeerd over de uitwerking van het Focusakkoord. In de jaarstukken 2021 willen wij een aparte paragraaf opnemen, waarin we over de voortgang van de uitwerking van het Focusakkoord rapporteren. Vanaf 2022 willen we de uitwerking van het Focusakkoord onderdeel uit laten maken van de reguliere P&C producten. We willen ons de komende periode richten op het realiseren van de ombuigingen en niet meer de prioriteit leggen bij het zoeken naar nieuwe ombuigingen. In onze ogen lenen de reguliere P&C producten zich uitstekend om u over de voortgang van de uitvoering van het Focusakkoord te informeren in plaats van via afzonderlijke rapportages.

2 Totaal overzicht stand van zaken uitvoering Focusakkoord

Hieronder is een totaal overzicht opgenomen waarin is aangeven wat de huidige stand van zaken is omtrent de uitvoering van het Focusakkoord. In onderstaand overzicht is aangesloten bij de opstelling zoals deze is gehanteerd in het amendement bij de 1ste begrotingswijziging en bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord

	€ x 1.000	Opdracht	2021			2022			2023			2024			2025		
			1ste wijz.	2de uitw.	3de uitw.	1ste wijz.	2de uitw.	3de uitw.	1ste wijz.	2de uitw.	3de uitw.	1ste wijz.	2de uitw.	3de uitw.	1ste wijz.	2de uitw.	3de uitw.
A	Taken programma 1	660	175	175	175	885	885	885	885	885	885	885	885	885	885	885	885
B	Taken programma 2	2.910	617	482	412	1.185	1.174	1.174	1.902	1.891	1.891	2.402	2.391	2.391	2.402	2.391	2.391
C	Taken programma 3	3.410	1.234	926	829	2.927	1.869	1.123	3.750	2.372	1.487	3.829	2.451	2.237	3.829	2.451	2.237
D	Taken programma 4	750	50	368	205	290	1.399	1.555	343	706	839	489	852	839	489	852	839
E	Taken programma 5	0	0	24	24	0	24	24	0	24	24	0	24	24	0	24	24
F	Personeel (totaal)	4.850	3.032	3.032	3.032	5.010	5.089	5.353	5.020	5.749	5.913	5.025	5.854	6.218	5.025	5.854	6.218
G	Belastingen	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420	420
H	Totaal ombuigingen	13.000	5.528	5.427	**5.097**	10.717	10.860	**10.534**	12.320	12.047	**11.459**	13.050	12.877	**13.014**	13.050	12.877	**13.014**

	Mutatie t.o.v 2de uitwerking (- lagere ombuiging + hogere ombuiging)	-330	-326	-588	137	137

In hoofdstuk 3 wordt per programma een toelichting gegeven op de mutaties ten opzichte van de 2de uitwerking van het Focusakkoord.

Door enkele nieuwe ombuigingen wordt op termijn, 2024 en volgende jaren, de totale ombuiging van € 13 miljoen gerealiseerd. Doordat ombuigingen later worden gerealiseerd dan oorspronkelijk verwacht vindt er in de jaren 2021, 2022 en 2023 een neerwaartse bijstelling van de te verwachte ombuigingen plaats. Dit komt hoofdzakelijk door de verwachte latere verkoop van vastgoedobjecten en de vertraging in de realisatie van de business case sport. Bij de verkoop van vastgoedobjecten betreft het een verschuiving van 2021 naar 2022. Een deel van de verwachte verkopen die was voorzien in 2021 vindt pas in 2022 plaats. Hierdoor ontstaat er een nadeel in 2021, hier staat tegenover dat er een voordeel ontstaat in 2022. Om de opgaven binnen de business case sport te realiseren is de gemeente afhankelijk van verschillende externe samenwerkingspartners en bepaalde randvoorwaarden, dat maakt dat de ombuiging bijgesteld moet worden. De uiteindelijke ombuiging (€ 2 miljoen) wordt gerealiseerd, maar in de jaren 2022 en 2023 moet de verwachte ombuiging naar beneden worden bijgesteld (respectievelijk € 632.000 en € 871.000).

Het aantal nieuwe ombuigingen in de 3de uitwerking van het Focusakkoord is beperkt. Een aantal onderwerpen dat in deze 3de uitwerking is genoemd vragen om een nadere uitwerking, waardoor er mogelijk op termijn een financieel voordeel ontstaat. Met deze onderwerpen gaan we verder aan de slag evenals met de ingezette ombuigingen. We willen onze aandacht hierop concentreren en niet verder op zoek gaan naar nieuwe ombuigingen. Dit laatste ook gelet op het feit dat wij de indruk dat er niet veel nieuwe ombuigingen meer beschikbaar zijn, onder andere de uitkomsten van “Samen Prioriteren” gaven dit ook aan.

De financiële effecten van de 3de uitwering van het Focusakkoord zijn verwerkt in de Begroting 2022-2025.

3 De Programma's

3.1 Programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid

Inleiding

Hieronder is een totaal overzicht gegeven van de ombuigingen op programma 1, waarbij de mutaties in de 3de uitwerking, voor zover van toepassing, zijn gespecificeerd.

€ x 1.000	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Taken programma 1					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	175	885	885	885	885
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	0	0	0	0	0
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord	0	0	0	0	0
Totaal ombuiging	***175***	***885***	***885***	***885***	***885***

Uitwerking 1ste begrotingswijziging 2021 en 2de uitwerking FA

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de ombuigingen waarmee bij de 1ste begrotingswijziging en de 2de uitwerking van het Focusakkoord is ingestemd. Wij richten ons hierbij op de ombuigingen welke een nadere uitwerking vragen. Op de ombuigingen die direct gerealiseerd zijn komen we niet nader terug. Over eventuele over- en onderschrijding wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. Hiermee houden we de lijn aan zoals we deze bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord hebben ingezet.

Bestuurlijke samenwerking

Voorgenomen ombuiging

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Taken/voorzieningen	€	€ 695.000	€ 695.000	€ 695.000
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	€ 695.000	€ 695.000	€ 695.000

Stand van zaken
De uitkomsten van de quickscan naar samenwerkingsverbanden zijn in juli (tussentijds) aan het college gepresenteerd. De definitieve rapportage is op 28 september 2021 in het college behandeld.

Met de quickscan zijn de gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en overige samenwerkingen doorgelicht op de aspecten financiën, governance en meerwaarde. Bij een aantal van deze samenwerkingen heeft het college besloten om een vervolgonderzoek uit te voeren. Met de vervolgonderzoeken wordt bijgedragen aan het verhogen van de kwaliteit (draagt samenwerking bij aan de doelen die zijn gesteld, wordt de kwaliteit geleverd die is afgesproken etc.); secundair is de verwachting dat het bijdraagt aan bestuursopdracht de financiën op orde te krijgen aangezien ook wordt ingegaan op de kosten en de doorbelasting hiervan. Voor het einde van dit jaar zal over deze quickscan en de vervolgonderzoeken een dialoog met de raad plaatsvinden.

Naar aanleiding van de doorlichting zijn inzichten opgedaan met betrekking tot de wijze waarop de samenwerking is georganiseerd in de gemeente Bergen op Zoom (bijvoorbeeld inpassing in de organisatiestructuur, toebedeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden etc.). Deze inzichten worden meegenomen in de bestuurlijke reactie op het rekenkameronderzoek wat op dit moment in uitvoering is. Het moment van oplevering van het Rekenkameronderzoek is nog niet bekend.

De verwachte ombuiging maakte al onderdeel uit van de 1ste begrotingswijziging. Destijds was het volgende aangegeven:
In de Begroting 2021-2024 is bij de financiële richtlijnen voor de gemeenschappelijke regelingen opgenomen dat de begroting 2022 dient opgesteld te worden op basis van een gelijkblijvende gemeentelijke bijdrage t.o.v. het begrotingsjaar 2021. In de septembercirculaire is aangegeven dat het prijspeil binnenlandsproduct voor 2022 1,7% bedraagt. Uitgaande van dit inflatiepercentage komt het voordeel van de 0-lijn voor de gemeenschappelijke regelingen voor 2022 uit op € 318.000. Daarnaast hebben een aantal gemeenschappelijke regelingen (o.a. Veiligheidsregio, WVR en RWB) een stijging in de begroting 2022 opgenomen voor loon- en prijsstijging. Deze correctie levert € 377.000 op. In totaal een structurele besparing van € 695.000.

In de Kaderbrief 2022-2025 is gerapporteerd over de financiële effecten van de door de gemeenschappelijke regelingen ingediende begrotingen 2022-2025. Geconcludeerd is dat het merendeel van de gemeenschappelijke regelingen de 0-lijn heeft gehanteerd en dat de ombuiging is gerealiseerd. In onze Begroting 2022-2025 hebben we de lijn vastgehouden, dat bij de meerjarenraming geen rekening wordt gehouden met een stijgende bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen als gevolg van loon- en prijsstijgingen. Door deze lijn vast te houden, wordt ook dit deel van de ombuiging gerealiseerd.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

Risicomatrix
Doordat er geen nieuwe ombuigingen worden aangedragen en de ombuiging is gerealiseerd is voor dit programma geen risicomatrix opgesteld.

3.2 Programma 2 Samen leven, samen doen

Inleiding

Hieronder is een totaal overzicht gegeven van de ombuigingen op programma 2, waarbij de mutaties in de 3de uitwerking, voor zover van toepassing, zijn gespecificeerd.

€ x 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Taken programma 2					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	617	1.185	1.902	2.402	2.402
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	-135	-11	-11	-11	-11
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord					
1. Bijstelling eerdere ombuigingen					
Misbruik sociale voorzieningen - fraudebestrijding	-70	0	0	0	0
Totaal ombuiging	***412***	***1.174***	***1.891***	***2.391***	***2.391***

Uitwerking 1ste begrotingswijziging 2021 en 2de uitwerking FA

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de ombuigingen waarmee bij de 1ste begrotingswijziging en de 2de uitwerking van het Focusakkoord is ingestemd. Wij richten ons hierbij op de ombuigingen welke een nadere uitwerking vragen. Op de ombuigingen die direct gerealiseerd zijn komen we niet nader terug. Over eventuele over- en onderschrijding wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. Hiermee houden we de lijn aan zoals we deze bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord hebben ingezet.

Misbruik sociale voorzieningen- fraudebestrijding

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 135.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€ 135.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000

Stand van zaken

Het Focusakkoord roept op om misbruik van sociale voorzieningen te voorkomen en fraude te bestrijden. In "Samen Prioriteren" is door 70 respondenten aangegeven dat er strengere controle mag plaatsvinden. In het 1e kwartaal van 2021 is een voorstel voor (tijdelijke) uitbreiding van sociaal recherche uitgewerkt om in beeld te brengen welke investering er nodig is en welke verwachte inkomsten en besparingen hier tegenover staan. Het voorstel is vanuit de ISD afgestemd met de Brabantse Wal gemeenten en is besproken in het dagelijks bestuur van de ISD op 26 maart en 15 juli. Besloten is om het team sociale recherche tijdelijk uit te breiden met 1 FTE voor zaken van de gemeente Bergen op Zoom voor een periode van 1 jaar. Hierna volgt een evaluatie en een besluit over het vervolg, waarna de andere gemeenten op de Brabantse Wal ook aan kunnen sluiten. Er is een nieuwe sociaal rechercheur op het oog die naar schatting start in het 4de kwartaal 2021. Het verwachte financiële effect van deze business case voor de gemeente Bergen op Zoom is in 2021 nu geprognosticeerd op € 65.000. Wanneer deze na de evaluatie van het eerste jaar wordt gecontinueerd, kan deze vanaf 2022 jaarlijks € 259.000 opleveren. De ombuiging betreft een inschatting met een hoog risico, het beëindigen van uitkeringen heeft o.a. een effect op de BUIG.

Bijstelling ombuiging

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	- € 70.000	€	€	€	€
Personeel	€	€	€	€	€
Totaal	- € 70.000	€	€	€	€

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 65.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000
Personeel	€ 0	€	€	€	€
Totaal	€ 65.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000	€ 259.000

Subsidies

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 500.000	€ 1.000.000	€ 1.500.000
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 500.000	€ 1.000.000	€ 1.500.000

Stand van zaken
Het realiseren van deze ombuiging loopt op schema.

1. Voor het realiseren van de eerste € 500.000 (structureel) heeft het college in maart 2021 besloten en bekend gemaakt:
   A. dat dit deel van de bezuiniging naar evenredigheid wordt verdeeld over de subsidies binnen programma 2[1]. Dit komt neer op 10,4% korting per gesubsidieerde partij. Deze korting wordt geeffectueerd bij het verlenen van de subsidies 2022. Gelijktijdig wordt dan de volgende tranche van € 500.000 structureel met betrekking tot 2023 bij alle partijen aangekondigd.
   B. dat per 1 januari 2022 de subsidieregeling jubilea vervalt waardoor het vieren van jubilea niet meer in aanmerking komt voor een subsidie. De subsidiebedragen op grond van deze subsidieregeling bedroegen tussen de € 55 en € 377 per jubileum.
2. In het vierde kwartaal van 2021 wordt er een aanvullend voorstel gedaan voor het realiseren van de resterende structurele bezuinigen in 2023 en 2024. Dit voorstel bestaat uit 2 onderdelen:
   C. aanpassing van het (subsidie)beleid: aan de hand van het project "Doen wat Nodig Is" gaan we sturen op de wijkscans en de daaruit voortkomende speerpunten. Partijen die met hun aanbod en in samenwerking met andere partijen een bijdrage leveren aan deze speerpunten komen in aanmerking voor subsidie.
   D. instellen subsidieplafonds programma 2 voor het effectueren van de taakstelling in 2022 en het realiseren van de taakstelling in 2023 en 2024. Door het instellen van subsidieplafonds wordt financieel een limiet gesteld met betrekking tot de subsidieaanvragen die gehonoreerd kunnen worden binnen het beschikbaar budget rekening houdend met de voor dat jaar geldende taakstelling.
3. De taakstelling 2023 oftewel de tweede € 500.000 structureel wordt gerealiseerd na:
   E. - het beoordelen van de subsidieaanvragen 2023 binnen de gestelde voorwaarden en de inhoudelijke opdracht aan de hand van de speerpunten;
   - het toekennen van de subsidieaanvragen 2023 binnen het financieel kader rekening houdend met het subsidieplafond.
4. De taakstelling 2024 oftewel de derde € 500.000 structureel wordt gerealiseerd na:
   F. - het beoordelen van de subsidieaanvragen 2024 binnen de gestelde voorwaarden en de inhoudelijke opdracht aan de hand van de speerpunten;
   - het toekennen van de subsidieaanvragen 2024 binnen het financieel kader rekening houdend met het subsidieplafond.

[1] Subsidies die bekostigd worden met regionale middelen of rijksmiddelen worden buiten beschouwing gelaten.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

3de Uitwerking Focusakkoord

Doorontwikkeling wijkcentra

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€	€	€	€
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	€	€	€

Toelichting – maatschappelijk effect
De raad heeft bij de eerste begrotingswijziging aangegeven niet akkoord te gaan met het bezuinigingsvoorstel "Stoppen met wijkcentra". De raad is in de collegebrief van 22 januari (U21-000045) op de hoogte gesteld van de wijze waarop het college wenst om te gaan met de wijkcentra; namelijk door middel van de doorontwikkeling van wijkcentra als voorliggende voorziening op het maatwerk. Een voorbeeld van deze doorontwikkeling is het voorstel tot het realiseren van het Huis van de Wijk in Gageldonk-West.

Tevens is aangekondigd dat bij de 3de begrotingswijzing van de uitwerking van het Focusakkoord hierop wordt teruggekomen en dat uitwerking voortkomt uit het project '"Doen wat Nodig Is". Vanuit dit project wordt aan de hand van de maatschappelijke opgave gekeken naar het benodigd (ondersteunings)aanbod en de voorzieningen die hieraan ondersteunend nodig zijn waaronder wijkcentra en de financiering hiervan.

Bij de tweede uitwerking van het Focusakkoord is geconcludeerd dat uitwerking van de doorontwikkeling van de wijkcentra op langere termijn een nog nader te bepalen taakstelling kan opleveren. Het bedrag is afhankelijk van inhoudelijke maatschappelijke opgaven en prioritering. Het proces om hiertoe te komen is reeds gestart in het kader van '"Doen wat Nodig Is" en ziet er als volgt uit:

1. Wijkscans verrijken en via procestafels bepalen wat de algemene maatschappelijk opgaven zijn (oplevering: 3de kwartaal 2021)
2. Speerpunten per wijk bepalen (welke maatschappelijke opgave liggen er per wijk) (oplevering: 4de kwartaal 2021)
3. Wijken prioriteren in verband met taakstelling wijkcentra (In welke wijk is een wijkcentra het meest van toegevoegde waarde) (oplevering: 3de kwartaal 2022)
4. Besluitvorming taakstelling wijkcentra op gebouwen (Waar heeft een gemeentelijk wijkcentrum het minst toegevoegde waarde? Wat zijn de alternatieven?) (Oplevering 2de kwartaal 2022)
5. Taakstelling inboeken/uitvoeren vanaf 2024 en volgende jaren

Alternatief: Mocht de raad op korte termijn een taakstelling wensen, dan zal er andere afweging gemaakt moeten worden bijvoorbeeld een wijkcentrum te sluiten op basis van kosten (welke gebouw is het duurst voor de gemeente?), duurzaamheid (welk gebouw is het minst duurzaam?) of bedrijfsvoering (welk gebouw is commercieel het meest interessant) in plaats van maatschappelijk rendement.

Risicomatrix

Risicomatrix programma					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	Hoog	Bezuinigingen raken direct kwetsbare mensen.	Maatschappelijke en politieke onrust.	Focus op transformatie en concrete projecten en BC. Slechts fasegewijs bezuinigen op het voorliggend veld; eerst een gedegen analyse vanuit de bestuursopdracht transformatie Voorliggend Veld en het project Doen wat nodig is en stap voor stap maatwerk omzetten in algemene voorzieningen om het voorliggend veld te versterken.	Resultaatmanagers.
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Hoog	De opdracht van 3,8 miljoen wordt niet behaald.	De raad kan ontevreden zijn over de uitvoering door het college welke niet geheel conform de opdracht is.	Goede informatievoorziening aan de raad, waaronder de informatiebijeenkomsten.	College
3. Imago gemeente	Hoog	Inwoners verwachten een verantwoord sociaal stelsel en zullen zich zorgen maken over de effecten.	Mogelijke onrust en toename ontevredenheid van de burger.	Transparante toelichting. Meenemen van de partners in de ontwikkelingen.	Communicatie Resultaatmanagers
4. Algemene en externe omgeving	Hoog	Partners zijn deels afhankelijk van de inkomsten van de gemeente en zien deze terugdringen.	Spanning in de relatie met partnerorganisaties.	Transparante toelichting.	College en Resultaatmanagers
5. Veiligheid	Hoog	Bij bezuinigingen op het sociaal domein vergroot de kans dat problematiek zich ontpopt tot veiligheidscasuïstiek.	Meer overlast in de openbare ruimte, toename beroep op hoog complexe zorg Jeugd en Wmo	Slechts fasegewijs bezuinigen op het voorliggend veld; eerst een gedegen analyse vanuit de bestuursopdracht transformatie Voorliggend Veld en het project Doen wat nodig is en stap voor stap maatwerk omzetten in algemene voorzieningen om het voorliggend veld te versterken.	College
6. Financiën (zie algemene risico's)	Hoog	De opdracht van 3,8 miljoen wordt niet behaald.	Onvoldoende bijdrage aan het financiële tekort van de gemeente.	Het hoogst haalbare bedrag op dit moment aan bezuinigingen aan te dragen afgezet tegen een verantwoorde uitvoering van de 3 wetten.	College

	Hoog	Negatieve ontwikkelingen vanuit de risico's op het sociaal domein, zoals effecten corona, vergrijzing, toename daklozenproblematiek, tariefstijgingen zorg en ondersteuning.	Niet meer mogelijk binnen de begroting te blijven.	Lobby En geen taakstellingen opnemen zonder concrete onderbouwing.	College en Resultaatmanagers
7. Juridisch	Middel	Afhankelijk van de snelheid waarmee de bezuinigingen worden doorgevoerd.	Wanneer versneld regelingen en subsidies worden afgebouwd loopt de gemeente het risico op een toename aan bezwaar en beroep en dat dit aangevochten wordt bij de rechter.	In de subsidiebeschikkingen 2021 wordt een aankondiging gedaan van de herijking subsidies ter voorbereiding op 2022. Inmiddels is aan de subsidiepartners medegedeeld dat de subsidies gekort worden met 10,4 procent om uitvoering te geven aan de taakstelling van 500.000 in 2022. Hierbij is aangegeven dat samen met hen het traject Doen wat nodig is wordt doorlopen.	Resultaatmanagers
8. Planning	Hoog	De opdracht is om de financiële opgave op korte termijn te behalen.	Het naar voren halen van de diverse bezuinigingen geeft druk op uitvoerbaarheid, relatie met partners, brengt in voorkomende gevallen juridische risico's met zich mee en risico op stijgende kosten duurder maatwerk, waardoor de "nullijn" niet gehandhaafd kan worden en de besparingen op de korte termijn ingehaald worden door hogere lasten op de langere termijn	In gesprek met de raad over het draagvlak en welk risico men bereid is hierin te lopen.	College
9. Kwaliteit uitvoering	Middel	De kwaliteit is in huis, door beperkte capaciteit staat deze onder druk.	Vertraging in uitvoering en transformaties met een nadelig financieel effect.	Inhoudelijke Focus t.a.v. de ambities en opdrachten voor 2021 e.v. beperken en stroomlijnen interne processen.	College CT
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	Hoog	V.w.b. beleid zijn de taken herverdeeld om toe te kunnen met minder. V.w.b. de uitvoering is deze recent op orde gebracht, voor het nieuwe personeel is een inwerkperiode nodig. En door Corona gerelateerde inzet, zoals ToZo zijn reguliere processen op achterstand gekomen.	Het behalen van de beoogde resultaten, waaronder de afvlakking van de groei, komen onder druk te staan.	Langdurig zieken vervangen. Investeren in inwerken en het in stelling brengen van coördinatoren en senioren in de uitvoering, met nauwe verbinding naar beleid. Overgaan tot extra inhuur indien Corona extra capaciteit blijft vragen.	Resultaatmanagers

3.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Inleiding

Hieronder is een totaal overzicht gegeven van de ombuigingen op programma 3, waarbij de mutaties in de 3de uitwerking, voor zover van toepassing, zijn gespecificeerd.

€ x 1.000	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Taken programma 3					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	1.234	2.927	3.750	3.829	3.829
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	-308	-1.058	-1.378	-1.378	-1.378
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord					
1. Bijstelling eerdere ombuigingen					
Sport	0	-896	-1.035	-364	-364
Cultuur	-97	0	0	0	0
2. Nieuwe voorstellen (taken)					
VVV-baliefunctie -> toeristenbelasting	0	150	150	150	150
Totaal ombuiging	***829***	***1.123***	***1.487***	***2.237***	***2.237***

Uitwerking 1ste begrotingswijziging 2021 en 2de uitwerking FA

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de ombuigingen waarmee bij de 1ste begrotingswijziging en de 2de uitwerking van het Focusakkoord is ingestemd. Wij richten ons hierbij op de ombuigingen welke een nadere uitwerking vragen. Op de ombuigingen die direct gerealiseerd zijn komen we niet nader terug. Over eventuele over- en onderschrijding wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. Hiermee houden we de lijn aan zoals we deze bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord hebben ingezet.

Haven

Voorgenomen ombuiging

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Taken/voorzieningen	€	PM	PM	PM
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	PM	PM	PM

Stand van zaken
In het focusakkoord is aangegeven, dat ten aanzien van economie en werkgelegenheid we onze rol moeten heroverwegen en ons hierbij richten op de wettelijke taak. Daarnaast is specifiek ten aanzien van de haven aangegeven, dat het op afstand zetten op privatiseren van onze taken onderzocht moet worden. Het exploiteren van een haven is geen wettelijke taak. Het tekort op dit moment bedraagt jaarlijks circa € 1,2 miljoen, waarbij de kosten grotendeels (€ 1,1 miljoen) uit kapitaallasten.

Wij zetten in op:
- Terugdringen tekort havenexploitatie, door onder andere verhoging kade- en havengelden
- Verzelfstandiging haven
- Strategisch partnership andere havens

We gaan op basis van een opdracht het volgende onderzoeken:
1. Een 0-meting maken van de haven
2. De trends en ontwikkelingen in beeld brengen; op basis daarvan een aantal scenario's voorleggen die zich lenen voor een plan van aanpak waarbij een aantal projecten kunnen worden gedefinieerd.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

Markt
Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000

Stand van zaken
In het focusakkoord is aangegeven, dat ten aanzien van economie en werkgelegenheid we onze rol moeten heroverwegen en ons hierbij richten op de wettelijke taak. Er is in het focusakkoord opgenomen: "Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad betrokken faciliteren, Binnenstadslab wordt gesloten en het retailgebied wordt compacter gemaakt". Er is voor de markt geen sprake van een wettelijke taak.

Op dit moment wordt met een externe partij gewerkt aan een verkenning om de weekmarkt in zijn geheel uit te besteden. In de verkenning wordt ingestoken de bestaande voorziening meer in de markt zetten, de samenwerkingsmogelijkheden tussen horeca, marktondernemers en winkeliers nader verkennen en verstevigen. Er worden in de verkenning scenario's uitgewerkt voor alternatieven als volledig uitbesteden niet haalbaar blijkt. Het resultaat van de verkenning wordt in februari 2022 verwacht. Indien er haalbaarheid is om de markt volledig uit te besteden, wordt realisatie hiervan in juli 2022 voorzien.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

Sport

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 340.000	€ 1.240.000	€ 1.640.000	€ 1.640.000
Personeel	€ 40.000	€ 260.000	€ 360.000	€ 360.000
Totaal	€ 380.000	€ 1.500.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000

Stand van zaken
Het valideren van de business case sport heeft plaatsgevonden in navolging op het collegebesluit van februari 2021. De business case sport bestaat uit acht opgaven, hierover heeft het college van B&W in juli 2021 hierover een besluit genomen. Tijdens een dialoogavond in juni 2021 is de gemeenteraad mondeling geïnformeerd en in juli 2021 middels een raadsinformatiebrief.

De volgende acht opgaven worden uitgevoerd en vormen samen de business case sport:
1. Aanpassen formatie en cofinanciering Fitfabriek.
2. Verzelfstandigen van de binnensportaccommodaties.
3. Verzelfstandigen van de buitensportaccommodaties.
4. Aanpassen onderhoudsplan buitenzwembad De Melanen.
5. Aanpassen formatie door regiegemeente.
6. Aanpassen aanbod sporthallen.
7. Aanpassen aanbod sportparken.
8. Aanvullende maatregelen.

Bijstelling ombuiging
Om de opgaven te realiseren is de gemeente afhankelijk van verschillende externe samenwerkingspartners en bepaalde randvoorwaarden, dat maakt dat de ombuiging bijgesteld moet worden. De business case sport voorziet in een pakket van acht opgaven dat een bezuiniging levert van € 2 miljoen vanaf 2024. In de jaren 2022 en 2023 worden de initiële bezuinigingsbedragen niet gerealiseerd.

In 2021 is de taakstelling van € 380.000 gerealiseerd dan wel de laatste handelingen daartoe worden gezet. In 2022 is de taakstelling € 1,5 miljoen en wordt € 868.000 gerealiseerd, dit levert een tekort/bijstelling op van € 632.000. In 2023 is de taakstelling € 2 miljoen en wordt € 1,129 miljoen gerealiseerd, dit levert een tekort/bijstelling op van € 871.000. In 2024 is de taakstelling € 2 miljoen en wordt € 2 miljoen gerealiseerd. In 2025 en verder blijft de taakstelling € 2 miljoen.

Bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2022 – 2025 wordt ingegaan de inpassing van de resultaten van de business case sport in de verschillende begrotingsjaren.

Bijstelling ombuiging
Hierboven zijn de aanpassingen van de ombuiging in totaliteit weergegeven, hieronder is een verdeling gemaakt tussen taken/voorzieningen en personeel.

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	- € 896.000	- € 1.035.000	- € 364.000	- € 364.000
Personeel	€ 0	€ 264.000	€ 164.000	€ 364.000	€ 364.000
Totaal	€ 0	- € 632.000	- € 871.000	€ 0	€ 0

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 340.000	€ 344.000	€ 605.000	€ 1.276.000	€ 1.276.000
Personeel	€ 40.000	€ 524.000	€ 524.000	€ 724.000	€ 724.000
Totaal	€ 380.000	€ 868.000	€ 1.129.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000

De besparing op personeel is verwerkt in de te realiseren taakstelling van € 3 miljoen in 2021 oplopend naar € 5 miljoen in 2022 ev. jaren.

Cultuur (Podium infrastructuur, Cultuurhistorie/Museum/Kunsteducatie)

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€	€	€	€
Personeel	€ 100.000	€ 1.400.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000
Totaal	€ 100.000	€ 1.400.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000

Stand van zaken:
Voor het realiseren van de BC's is het wenselijk om specifieke expertise in te huren met een onafhankelijke blik. Op dit moment is voor een bedrag van € 97.000 hiervoor een verplichting aangegaan. Voor de overige kosten volgt een afzonderlijke raadsvoorstel. Het bedrag van € 97.000 is niet voorzien in de voorgenomen ombuigingen en leidt tot een nadeel in 2021.

De hieronder genoemde opgaven zijn met vertraging opgestart. Vertraging is het gevolg van het ontbreken van de juiste randvoorwaarden en personele mutaties/ontwikkelingen (ziekte/vertrek). De planning is nog steeds ambitieus. Opgemerkt wordt dat de uitvoering van 2 van de 3 opgaves inmiddels voortvarend ter hand wordt genomen en een projectorganisatie is opgezet om de ombuiging te realiseren.

Podium Infrastructuur:
In februari 2021 heeft het college een voorgenomen besluit genomen om de opgave 'podium infrastructuur' uit te voeren. Hiervoor is een kwartiermaker door de Triple Helix organisatie (Curio, gebouw T, gemeente) aangesteld. Inmiddels is een 'tijdelijke organisatie' operationeel en wordt aangekoerst op oplevering van een ondernemingsplan voor de nieuw te vormen organisatie. Oorspronkelijk is gepland dat de nieuwe organisatie start per 1 januari 2022. Verwacht wordt dat het ondernemingsplan, de basis waarop door ons college besloten kan worden, eerst in november/december 2021 gereed is. Ombuiging eindresultaat: € 500.000.

Cultuurhistorie/museum:
Per september is een projectleider gestart om uitvoering te geven aan het voorgenomen besluit van het college. Beoogde ombuiging is € 900.000. Verwacht wordt dat de projectleider tijdig dit jaar het definitief uitvoeringsplan zal opleveren, zodat een definitief besluit door het college genomen kan worden.

Kunsteducatie:
De opgave op het gebied van Kusteducatie is beschikbaar in de vorm van een concept businesscase. We hopen deze opgave in oktober 2021 aan het college aan te bieden om een voorgenomen besluit ter uitvoering van de opgave te nemen.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment wordt de ombuiging voor 2021 bijgesteld. De bijstelling bedraagt € 97.000 en heeft betrekking op het inhuren van specifieke expertise.

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€	€	€	€	€
Personeel	- € 97.000	€	€	€	€
Totaal	- € 97.000	€	€	€	€

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€	€	€	€	€
Personeel	€ 3.000	€ 1.400.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000
Totaal	€ 3.000	€ 1.400.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000	€ 1.900.000

Kostendekkendheid commerciële evenementen

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	€ 55.000	€ 55.000	€ 55.000

Stand van zaken:
Bij de 2de uitwerking van het focusakkoord is een ombuiging van € 55.000 opgenomen voor het onderwerp ‘evenementen’. De afgelopen periode is een analyse gemaakt van de kosten die de ambtelijke organisatie maakt ter ondersteuning van de evenementenorganisatoren. Geconcludeerd wordt dat de kosten worden opgevoerd door de aanwezigheid en het gebruik van voorzieningen in de openbare ruimte, te denken valt aan stroomkasten en watertappunten. Daarnaast wordt geconcludeerd dat de personele inzet voor dienstverlening hoog is (circa 2.000 uur op jaarbasis). Op welke manieren aan onder meer deze twee ‘knoppen’ gedraaid kan worden komt naar voren in de uitwerking van het evenementenbeleid. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is het verminderen van de kosten voor de uitvoering van het evenementenbeleid c.q. het evenementenbeleid kostprijsdekkend te maken. Momenteel bevinden wij ons in een fase van interne- en externe afstemming. Doel hierbij is het creëren van draagvlak en het ophalen van feedback. Deze input wordt verwerkt in het beleidsstuk welke u in het najaar 2021 wordt aangeboden.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

3de Uitwerking Focusakkoord

VVV-baliefunctie

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
Personeel	€ 0	€	€	€	€
Totaal	€ 0	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000

Toelichting – maatschappelijk effect
Bij de 2de uitwerking van het focusakkoord is een bezuiniging op de VVV van € 150.000 op de baliefunctie voorgesteld. In het amendement van 10 juni 2021 is bepaald dat bij de 3de uitwerking terug moet worden gekomen op deze ombuiging met een voorstel wat tot stand is gekomen in overleg met betrokken partijen en waarin de volgende alternatieven zijn onderzocht:
1. Of een verhoging van de toeristenbelasting een dekkingsmiddel zou kunnen zijn voor het behoud van een baliefunctie van de VVV.
2. Of er alternatieven zijn om de huidige baliefunctie te behouden via een ander concept.

Er heeft overleg plaatsgevonden met de ondertekenaars van de brandbrief brief bezuiniging VVV Bergen op Zoom, verdwijnen baliefunctie vanuit Koninklijke Nederland en ondernemersvereniging Sterck.
Tijdens dit is overleg zijn 2 zaken aan bod gekomen.

1) Het amendement vanuit de raad en hoe hiermee om te gaan.
2) De structurele samenwerking naar de toekomst toe.

1. Uitwerking amendement
-Verhogen toeristenbelasting
Een alternatief voor de ombuiging van € 150.000 op de baliefunctie van de VVV kan gerealiseerd worden door meer inkomsten te genereren door het verhogen van de toeristenbelasting. Een vergelijking met omliggende en soortgelijke gemeenten laat zien dat er ruimte is om de toeristenbelasting te verhogen. Dit voorstel wordt ondersteund door Sterck en de ondertekenaars (hoteliers) vanuit Koninklijke horeca Nederland. In december zal het voorstel aan de raad worden voorgelegd om de tarieven te verhogen naar € 3,00 voor hotels/B&B's/vakantiewoningen en € 2,25 voor campings en deze verhoging per 1 januari 2022 in te laten gaan.

2. Structurele samenwerking
Om te komen tot een structurele samenwerking is afgesproken om in 3e/4e kwartaal 2021 te starten met een bijeenkomst waarbij het uitgangspunt is om de stad aantrekkelijk te houden voor bezoekers en toeristen. In samenspraak met het VVV, SBM, Sterck, logiesverstrekkers en andere belanghebbenden wordt een plan van aanpak gemaakt, zodat we ook in de toekomst een professionele VVV of informatievoorziening kunnen behouden voor de stad en regio.

Tevens is er tijdens het gesprek ook afgesproken om verschillende opties en denkrichtingen op korte en langere termijn gezamenlijk uit te werken.

-Onderzoeken hybride vorm van toeristische informatieverstrekking
Los van bezuinigingen verandert de rol van de lokale VVV. Het professionele gastheerschap wordt steeds meer gedigitaliseerd en online dienstverlening wordt steeds belangrijker. Een efficiënte combi van online en offline dienstverlening kan mogelijk meer voordeel opleveren.

-Alternatieve locaties & benchmark
Onderzoeken of alternatieve locaties voor de baliefunctie van de VVV voordeel kan opleveren, bijvoorbeeld door de samenwerking of combinatie met een bestaande voorziening. Verzamelen van 'best practices' van toeristische informatievoorzieningen bij andere gemeenten in de regio en het land.

-Samenwerking onderwijs
Uitbreiden van de samenwerking met mbo-onderwijs voor stageplaatsen (balie en informatieverstrekking) en samenwerking met hbo-onderwijs, bijvoorbeeld BUas Breda over opdracht/studie naar de toeristische kansen.

Risicomatrix

Risicomatrix programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs – onderdeel vrijetijdseconomie					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	Neutraal	De verdere uitrol van de bezuinigingen op vrijetijdseconomie vindt, in overleg met (samenwerkings)partners plaats. Inschatting is dat de gewenste maatschappelijke effecten uit het Focusakkoord behouden blijven.	Er zijn (nog) geen signalen dat voorzieningen/organisaties verdwijnen of het aanbod verder verschraalt.	Goede communicatie.	Raad, college en management
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Neutraal	Door impopulaire (personele) maatregelen ontstaat minder draagvlak bij de raad voor haar eigen Focusakkoord en tegenstrijdigheden in het akkoord zelf zijn risicovol met betrekking tot de keuzes die gemaakt worden.	Het is op onderdelen nog onduidelijkheid welke richting we op willen en de uit te voeren opdrachten die nodig zijn om maatregelen te effectueren.	Een eenduidige integrale bestuurlijke koers met betrekking tot koers die ook als zodanig verdedigd wordt. Politiek bestuurlijke afstemmingen tussen college en raad	College en management

3. Imago gemeente	Hoog	De maatregelen die zijn/worden voorgesteld grijpen in op de verwachting van bewoners en bezoeker met betrekking tot de aard en het dienstenpakket. Gemeente is niet langer de solide partner waar organisaties op kunnen terugvallen voor, de in de beeldvorming voor hen zo vanzelfsprekende (financiële) ondersteuning.	Onduidelijkheid wat wel en niet verwacht wordt. Op termijn kan een negatiever imago van de gemeente leiden tot een minder aantrekkelijk vestigingsklimaat.	Duidelijk communiceren over het wat, hoe en waarom. Eveneens het goed inzichtelijk maken van de huidige situatie. Communiceren waarom de subsidie/financiële ondersteuning niet meer worden verstrekt en de betreffende rolzuiverheid van partijen (is het onze taak). Eventueel aandragen externe financieringsmogelijkheden.	College en Management
4. Algemene en externe omgeving	NvT				
5. Veiligheid	NvT				
6. Financiën (zie algemene risico's)	Neutraal	Niet (tijdig) realiseren bezuiniging(en)	De doelstelling om de schuldenlast te verminderen niet tijdig gerealiseerd.	Goede en structurele monitoring van de uit te voeren maatregelen. Tijdige communiceren over het niet halen van planning en bedragen zodat kan worden bijgestuurd.	Management en verantwoordelijk ambtenaar
7. Juridisch	NvT				
8. Planning	Hoog	Doorlooptijden i.v.m. realisatie bezuinigingen 2021 staan onder extreme druk. Verzelfstandigingsprocessen duren vanwege personele vraagstukken vaak langer dan de financiële planning nu toelaat.	De kans dat taakstellingen niet (tijdig) worden gerealiseerd omdat doorlooptijden te krap zijn/worden.	Goede en structurele monitoring van de uit te voeren maatregelen. Bij eventueel niet behalen van de planning tijdig communiceren en de juiste verwachtingen managen.	College en management

9. Kwaliteit uitvoering	Laag				
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	Hoog	1 Door de bezuinigingen op het personeel is de capaciteit zeer beperkt t.o.v. een omvangrijke opdracht, hiermee staat de kwaliteit onder druk. Er zijn nog geen keuzes gemaakt van taken die kunnen komen te vervallen, vanuit de Corona Crisis is er meerwerk. 2 De personele consequenties zijn fors. 3. Onvoldoende of vaag communiceren over rolafspraken en verantwoordelijkheden.	1 Niet aan alle vragen vanuit het bestuur kan voldaan worden. Daarnaast kunnen sommige taken niet meer worden uitgevoerd. 2 Onzorgvuldigheid met alle juridische en financiële consequenties van dien. 3. Onduidelijkheid ten aanzien van wederzijdse verwachtingen	1 Duidelijke keuzes t.a.v. welke taken wel en welke taken niet. Duidelijke rolafspraken. Heldere beleidsafspraken met partners over gewenst effect, aanbod en financiën o.b.v. smart indicatoren en/of kengetallen. Daar waar nodig extra capaciteit aantrekken. 2. Planmatige regie op het personeelsdeel van de bezuinigingsopdracht 3. Heldere communicatie. Organisaties zullen zelf op zoek moeten naar alternatieve financiering/ moeten samenwerken/inkrimpen/ andere of meer inkomsten gaan genereren.	College en management

3.4 Programma 4 Woon- en Leefomgeving (fysiek domein)

Inleiding

Hieronder is een totaal overzicht gegeven van de ombuigingen op programma 4, waarbij de mutaties in de 3de uitwerking, voor zover van toepassing, zijn gespecificeerd.

€ x 1.000	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Taken programma 4					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	50	290	343	489	489
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	318	1.109	363	363	363
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord					
1. Bijstelling eerdere ombuigingen					
Grondexploitatie	0	0	133	-13	-13
Vastgoed	-163	156	0	0	0
Totaal ombuiging	***205***	***1.555***	***839***	***839***	***839***

Uitwerking 1ste begrotingswijziging 2021 en 2de uitwerking FA

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de ombuigingen waarmee bij de 1ste begrotingswijziging en de 2de uitwerking van het Focusakkoord is ingestemd. Wij richten ons hierbij op de ombuigingen welke een nadere uitwerking vragen. Op de ombuigingen die direct gerealiseerd zijn komen we niet nader terug. Over eventuele over- en onderschrijding wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. Hiermee houden we de lijn aan zoals we deze bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord hebben ingezet.

Grondexploitatie

Voorgenomen ombuiging

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 90.000	€ 90.000	€ 236.000
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 90.000	€ 90.000	€ 236.000

Stand van zaken:
Met het in exploitatie nemen van Terpen 2 in 2021 wordt de vanaf 2022 voorgenomen ombuiging van € 90.000 gerealiseerd.

Bijstelling ombuiging
De ombuiging kan in positieve zin worden bijgesteld. Het is namelijk zeer realistisch dat de gemeenteraad in 2022 kan worden voorgesteld om in dat jaar de grondexploitatie Wal 2 te openen, in plaats van in 2023 zoals eerst was voorzien. Dat betekent dat de ombuiging vanwege Wal 2 van € 133.000 per jaar al vanaf 2023 kan worden opgenomen. In de 2de begrotingswijziging was voor Wal 2 een voordeel voorzien van € 146.000 vanaf 2024. Het bedrag wijkt gering af doordat in 2020 de boekwaarde van de grond is verlaagd.

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 133.000	- € 13.000	- € 13.000
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 0	€ 133.000	- € 13.000	- € 13.000

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 90.000	€ 223.000	€ 220.000	€ 220.000
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 90.000	€ 223.000	€ 220.000	€ 220.000

Parkeeropbrengsten

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 0	€ PM	€ PM	€ PM
Personeel	€ 0	€ PM	€ PM	€ PM
Totaal	€ 0	€ PM	€ PM	€ PM

Stand van zaken
De straat- en parkeergarage parkeertarieven indexatie vindt volgens afspraak 1x per 4 jaar (het jaar na de verkiezingen) plaats en komt bij de Begroting 2023 aan de orde. De vergunningen lopen jaarlijks en worden in de Begroting 2022 geïndexeerd. Covid-19 zorgt voor een lagere geraamde parkeeropbrengst, ook in 2021. In het 2e concernbericht 2021 komen wij daar op terug. Met de extra verhoging van de parkeertarieven per 1 januari 2020 zijn wij als gemeente al, in vergelijking met Roosendaal en andere gelijkwaardige gemeenten, aan de hoge kant komen te zitten met de parkeertarieven. Prijselasticiteit zorgt ervoor dat nog meer verhogen het aantal parkeerders, dus de opbrengsten, lager gaan uitvallen. Kortom: Het advies blijft om de tarieven nu zo houden, om de concurrentie met de omgeving en gelijkwaardige steden te behouden. Daarbij is het definitieve resultaat van de € 0,20 verhoging nog steeds niet bekend, door Covid-19.

Overweging om toch de tarieven te verhogen met 0,10 of 0,20 cent per uur gaat in de verwachting weinig extra opbrengsten genereren. Gevolg is dat het aantal parkeerders gaat afnemen, klanten de stad gaan mijden of met de fiets gaan komen. De hoogte van de parkeertarieven staan op een wankel evenwicht nu in verhouding tot de opbrengsten. Vanuit de inhoud zitten we nu op een optimum qua tarief.

In het focusakkoord is aangegeven dat gezocht moet worden naar mogelijke areaal uitbreiding van het gereguleerd parkeergebied. Wij hebben, zoals aangegeven in de 2de uitwerking van het Focusakkoord, de Balsedreef, Fort de Roovere en camperplaatsen aan de Boulevard beschouwd voor mogelijkheden van parkeerregulering. Voor wat betreft de Balsedreef en Fort de Roovere zijn deze gelijk aan de Bergse Heide als het gaat om de drukke momenten, echter met één verschil: op deze locaties doen zich geen bereikbaarheids- en veiligheidsknelpunten voor. Invoering van parkeerregulering op deze locaties levert geen extra opbrengsten op, omdat de geraamde opbrengsten de kosten gaan dekken. Voor wat betreft de camperplaatsen op de Boulevard is onderzocht of betalen voor het gebruiken van de camperplaatsen tot de mogelijkheden behoort. Dit zou met bebording en belparkeren uitgewerkt kunnen worden, maar dan moeten daar ook faciliteiten tegenover staan, zoals bijvoorbeeld een stroomaansluiting. Op basis van onderzoek naar andere camperparkeerplaatsen moet gedacht worden aan bedragen per nacht die liggen rond de € 5,00 / € 7,50 per camper. Gezien de kleine hoeveelheid camperparkeerplaatsen is de geraamde opbrengst niet hoog, terwijl wij ook de kosten voor handhaven en belparkeren moeten rekenen. Handhaving van deze locatie kan meegenomen worden in de te maken afspraken met Parkeerbeheer, wel tegen een vergoeding. Resumerend komen wij tot de conclusie dat invoeren van betaalde camperplaatsen geen structurele grote inkomsten bron is. Advies is om het niet in te voeren.

Aangaande de uitvoering van de reeds genomen besluiten kunnen wij melden dat deze terugkomen in de Begroting 2022 en, voor zover noodzakelijk, in parkeerbelasting verordening 2022. Het gaat hier om kosten fietsenstallingen, stoppen met muntbetalingen op straat en de fiscalisering van het gebied rond het ziekenhuis.

Bijstelling ombuiging
Geen bijstelling van ombuigingen, omdat de ingeschatte opbrengst camperparkeerplaatsen te verwaarlozen is.

Vastgoed

	2021	2022	2023	2024
Verkoop/boekwinst	€ 317.500	€ 845.700	€ 0	€ 0
Exploitatie	€ 0	€ 233.100	€ 233.100	€ 233.100
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 317.500	€ 1.078.800	€ 233.100	€ 233.100

Stand van zaken
Op 10 juni 2021 is door de gemeenteraad besloten om 15 van 16 voorgestelde vastgoed objecten verhandelbaar te verklaren. Daarbij is als kader gesteld dat, voordat tot verkopen van monumenten / erfgoed wordt overgegaan, de raad betrokken moet zijn bij het afstoten van 7 van dat karakter zijnde verhandelbaar verklaarde objecten. Eveneens is gesteld dat het uitvoeren van verkoop via openbare wijze moet plaats vinden, door gebruik te maken van extern betrokken makelaars en gehandeld dient te worden conform het acceptatiecriteria 'beste bod'. Aanvullend op voorstel RVB21-0029 is een amendement aangenomen om met Stichting Monumenten Bezit in gesprek te gaan voor monumentenovername.

Door het niet verhandelbaar verklaren van het object 'Dorpsstraat 6 (sterfhuisje)' komt een geprognotiseerde eenmalige opbrengst van € 7.000 te vervallen. Om uitvoering van de opdracht, binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders, over de komende jaren tot 2024 goed te borgen en bewaken is een (strategisch) plan van aanpak opgesteld. Om invulling te geven aan het zorgvuldig verstrekken van opdrachten aan externe makelaars en het volledig informeren van de gemeenteraad wanneer deze betrokken wordt bij het afstoten van de aangemerkte 7 monumentale- / erfgoedobjecten zijn uitgebreide dossiers per object aangelegd. In afstemming met Stichting Stadsgidsen (SBM) is contact opgenomen met Stichting Monumenten Bezit. Als uitvloeisel van gesprekken met Stichting Monumenten Bezit is een uitnodiging gedaan om verder kennis te nemen van de manier waarop deze stichting in Veere en Middelburg monumenten / erfgoed in haar bezit heeft overgenomen.

In 2021 wordt conform de voorgestelde 2e uitwerking gestart met de verkoop / afstoten van:
1) De Beeklaan, *(kavel nabij no. 27)*
2) ~~Dorpsstraat 6, *(sterfhuisje)*~~ GESCHRAPT
3) Heesterbos 2, *(midgetgolfbaan)*
4) Zuidzijde Zoom 61, *(parkkeetje) -monument-*
5) Wagenpleintje 2, *(klein spuihuisje) -monument-*

In aanvulling daarop wordt nader bekeken of onder nog nader vast te stellen voorwaarden versneld gestart kan worden met de verkoop / afstoten van:
6) Blokstallen 3, *(voormalig FB) -monument-*
7) De Beeklaan 29a, *(Hof van Ram) -monument-*
8) Steenbergseweg 60, (*kavel)*

De verwachting is dat er voldoende interesse in de markt is om voor de in 2021 aangemerkte objecten kopers te vinden. Het betrekken van gemeenteraad voor het daadwerkelijk sluiten van een definitieve koopovereenkomst en leveren van de monumenten is een complicerende factor voor het behalen van de planning. Uitgaan van een te garanderen levering in 2021 is niet realistisch. Uit gaan van een vroegst mogelijke levering in het eerste kwartaal van 2022 voor het parkkeetje en klein spuihuisje is realistischer.

Om de voor 2021 ingerekende boekwinst en besparing op de exploitatiekosten toch mogelijk te maken wordt de verkoop / afstoten van het kavel Steenbergseweg 60 naar voren gehaald. Daarnaast wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn voor het versneld verkopen / afstoten van Blokstallen 3 en De Beeklaan 29a door het betrekken van Stichting Monumenten Bezit, de huidige gebruikers en externe geïnteresseerden welke al vrijblijvend een bod hebben gedaan. Het vooraf transparant informeren van gemeenteraad daarin om voorwaarden en kaders voor te behalen resultaten scherp te houden maakt daarbij onderdeel uit van het proces en planning. Vooralsnog hebben we het verwachte voordeel in 2022 laten staan.

Bijstelling ombuiging
Door het schrappen van het Dorpsstraat 6, (sterfhuisje) uit de lijst van de voorgestelde 16 verhandelbaar te verklaren objecten dienen de ombuiging beperkt bijgesteld te worden: Daarbij wordt de verkoop van Heesterbos 2, (midgetgolfbaan), Zuidzijde Zoom 61, (parkkeetje) en Wagenpleintje 2, (klein spuihuisje) doorgeschoven naar 2022.

	2021	2022	2023	2024	2025
Verkoop/boekwinst	- € 162.500	€ 155.500	€ 0	€ 0	€ 0
Exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	- € 162.500	€ 155.500	€ 0	€ 0	€ 0

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 155.500	€ 1.001.200	€ 0	€ 0	€ 0
	€ 0	€ 233.100	€ 233.100	€ 233.100	€ 233.100
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 155.500	€ 1.234.300	€ 233.100	€ 233.100	€ 233.100

Uitwerking business case uitbesteden onderhoud openbare ruimte

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 100.000	€ 100.000
Personeel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 0	€ 100.000	€ 100.000

Stand van zaken

Optimalisatie Buitendienst:

Binnen het cluster Buitendienst is binnen de huidige formatie sprake van een aantal vacatures. Onderzocht wordt of het mogelijk is deze formatieve ruimte om te zetten in werk door derden. Omdat voor een deel van deze vacature ruimte nu wordt ingehuurd bij de WVS wordt bezien of het mogelijk is een afgebakend werkpakket samen te stellen dat op contractbasis op de markt kan worden gezet. Uiteraard zal hierbij ook worden bekeken of uitbesteding aan de WVS mogelijk is.

Samenwerking Brabantsewal +

Zoals al eerder aangegeven wordt op verschillende terreinen al samengewerkt met andere gemeenten en het Waterschap Brabantse Delta. Hierbij kan gedacht worden aan het contract voor de openbare verlichting waar al jaren wordt samengewerkt met de gemeente Steenbergen. Maar ook de samenwerking met een groot aantal gemeenten en het Waterschap als het gaat om het ecologisch maaien van bermen en sloten. Om deze intergemeentelijke samenwerking uit te breiden is inmiddels contact gezocht met de buurgemeenten (Steenbergen, Woensdrecht en Roosendaal).

Bijstelling ombuiging

De eerder opgegeven besparing van € 100.000 met ingang van 2023 zal voornamelijk tot stand moeten komen door optimalisatie van werkprocessen die mogelijk kunnen worden bereikt in een verder gaande samenwerking met andere gemeenten. Dit is alleen mogelijk als ook andere partijen hier voordeel in zien en met ons mee dit pad willen inslaan. Vooralsnog gaan we ervan uit, dat de bezuiniging wordt gerealiseerd.

Oneigenlijk gebruik grond / actieve verkoop snippergroen

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ PM	€ PM	€ PM	€ PM
Personeel	€ PM	€ PM	€ PM	€ PM
Totaal	€ PM	€ PM	€ PM	€ PM

Toelichting – maatschappelijk effect
Momenteel wordt een inventarisatie gemaakt van plekken in de gemeente waar grond oneigenlijk in gebruik is genomen. Die inventarisatie wordt in 2021 afgerond. Parallel daaraan wordt beleid ontwikkeld wanneer gronden verkocht kunnen worden. Zowel reeds in gebruik genomen gronden als zogenaamd snippergroen. Ambitie is dat nog in 2021 te laten vaststellen. Aan de hand van de inventarisatie en de beleidsregels wordt een business case gemaakt of/hoe we dit project zullen aanpakken. Het is op dit moment nog te vroeg om een ombuiging op te nemen.

Risicomatrix

Voor programma 4 zijn een drietal risicomatrixen opgesteld.

Risicomatrix programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein onderdeel grondexploitatie)					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	Laag				
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Gemiddeld				
3. Imago gemeente	Laag				
4. Algemene en externe omgeving	Gemiddeld				
5. Veiligheid	Nvt				
6. Financiën (zie algemene risico's)	Gemiddeld				
7. Juridisch	Gemiddeld				
8. Planning	Gemiddeld				
9. Kwaliteit uitvoering	Laag				

10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	Hoog	Onvoldoende ambtelijke capaciteit voor RO en vergunningen.	Vertraging bij gronduitgifte en afgifte vergunningen.	Sturen op tijdige invulling vacatures/ inhuur.	College, ambtelijk opdrachtgever en projectleider.

Risicomatrix programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein onderdeel verkoop vastgoed)					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	Gemiddeld				
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Gemiddeld				
3. Imago gemeente	Laag				
4. Algemene en externe omgeving	Laag				
5. Veiligheid	Laag				
6. Financiën (zie algemene risico's)	Laag				
7. Juridisch	Gemiddeld				
8. Planning	Gemiddeld				
9. Kwaliteit uitvoering	Laag				
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	Loog	Schaarse ambtelijke capaciteit bij integrale aanpak, in bijzonder voor RO en vergunningen.	Vertraging bij uitwerking van stukken en informatieverstrekking aan gemeenteraad.	Regie houden conform plan van aanpak gevraagde capaciteit prioriteren en externe opdrachten uitzetten bij specialistische adviesbureaus	Resultaatmanager Wonen & Leven

Risicomatrix programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein parkeren)					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	1.Hoog	1. Verhogen van de parkeertarieven heeft negatief effect op aantrekkelijkheid stad.	1. Minder bezoekers in de binnenstad, uiteindelijk leegstand	1. Tarieven niet verhogen en zo laten als ze nu zijn.	1. Gemeenteraad
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Neutraal				

3. Imago gemeente	Hoog	Verhoging parkeertarieven: Extreem hoge, uit de pas lopende parkeertarieven zorgen voor negatief imago van de stad.	Minder bezoekers in de binnenstad, uiteindelijk leegstand.	Tarieven niet verhogen en zo laten als ze nu zijn.	Gemeenteraad.
4. Algemene en externe omgeving	N.v.t.				
5. Veiligheid	N.v.t.				
6. Financiën (zie algemene risico's)	Hoog	Verhoging van parkeertarieven kan zorgen voor een lagere opbrengst, omdat klant wegblijven of andere keuzes maken.	Lagere parkeeropbrengst, lagere afdracht algemene middelen.	Tarieven niet verhogen en zo laten als ze nu zijn.	Gemeenteraad.
7. Juridisch	N.v.t.				
8. Planning	Neutraal				
9. Kwaliteit uitvoering	Hoog	Onder hoge druk proberen tot resultaten te komen heeft een averechts effect.	We maken verkeerde keuzes die niet het gewenste resultaat opleveren.	Zorgdragen dat de organisatie voldoende tijd krijgt om te komen tot goede gedegen en integrale adviezen waarop besluitvorming kan plaatsvinden.	Management.
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	1.Hoog	1. Verhogen van de parkeertarieven heeft negatief effect op aantrekkelijkheid stad.	1. Minder bezoekers in de binnenstad, uiteindelijk leegstand	1. Tarieven niet verhogen en zo laten als ze nu zijn.	1. Gemeenteraad

3.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Inleiding

Hieronder is een totaal overzicht gegeven van de ombuigingen op programma 5, inclusief personeel en belastingen, waarbij de mutaties in de 3de uitwerking, voor zover van toepassing, zijn gespecificeerd.

€ x 1.000	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Taken programma 5					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	0	0	0	0	0
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	24	24	24	24	24
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord	0	0	0	0	0
Totaal ombuiging	***24***	***24***	***24***	***24***	***24***
Personeel (totaal)					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	3.032	5.010	5.020	5.025	5.025
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	0	79	729	829	829
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord					
1. Bijstelling eerdere ombuigingen					
Sport	0	264	164	364	364
Totaal ombuiging	***3.032***	***5.353***	***5.913***	***6.218***	***6.218***
Belastingen					
Ombuigingen 1ste begrotingswijziging	420	420	420	420	420
Ombuigingen 2de uitwerking Focusakkoord	0	0	0	0	0
Ombuigingen 3de uitwerking Focusakkoord	0	0	0	0	0
Totaal ombuiging	***420***	***420***	***420***	***420***	***420***

Uitwerking 1ste begrotingswijziging 2021 en 2de uitwerking FA

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de ombuigingen waarmee bij de 1ste begrotingswijziging en de 2de uitwerking van het Focusakkoord is ingestemd. Wij richten ons hierbij op de ombuigingen welke een nadere uitwerking vragen. Op de ombuigingen die direct gerealiseerd zijn komen we niet nader terug. Over eventuele over- en onderschrijding wordt via de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. Hiermee houden we de lijn aan zoals we deze bij de 2de uitwerking van het Focusakkoord hebben ingezet.

Huisvesting

Voorgenomen ombuiging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€	€ PM	€ PM	€ PM
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	€	€	€

Stand van zaken
Momenteel bevinden wij ons in de onderzoeksfase om te komen tot een goed huisvestingsplan.
In het kort hoe we tot zo'n plan willen komen;
2de kwartaal 2021. 1. Analyse van huidige situatie van de organisatie; gesprekken met het bestuur zijn inmiddels afgerond.
3de kwartaal 2021. 2. Analyse van de markt; Wij zijn in gesprek met meerdere eventuele partners om de mogelijkheden te bekijken.
4de kwartaal 2021. 3. Visie en scenario's; dit worden de volgende stappen. Uitwerken van de mogelijke scenario's.
1ste kwartaal 2022. 4. Keuzes maken en plan vaststellen.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

Personele bezuiniging

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Personeel	€ 3.032.000	€ 5.192.000	€ 5.852.000	€ 5.957.000
Totaal	€ 3.032.000	€ 5.192.000	€ 5.852.000	€ 5.957.000

Stand van zaken
Zoals ook in het 2de concernbericht aangegeven, zal de personele bezuiniging voor 2021 worden gerealiseerd. Maar het blijft een lastige opgave in samenhang met de noodzakelijke kwaliteitsverbetering. Ondanks de bezuinigingen moet onze gemeente in staat blijven om kwaliteit te kunnen blijven leveren. Dit betekent dat de ingezette bezuiniging op bijvoorbeeld het budget vervanging bij langdurig zieken en het mobiliteitsbudget een zwaardere wissel trekt dan gehoopt. Vooralsnog gaan we ervanuit dat de hoge uitstroom (die gedeeltelijk bijdraagt aan de structurele bezuinigingen) zal gaan afnemen en dat de organisatie in een opbouwfase komt.

Voor 2022 geldt dat we inmiddels 2,6 mln. structureel hebben gerealiseerd. Het resterende bedrag bestaat grotendeels uit de personele bezuinigingen in de verschillende business cases en de daaraan gekoppelde bezuinigingen op overhead. Het blijft een uitdaging om met beperkte capaciteit de werkgeversrol zorgvuldig uit te blijven voeren. Met de vakbonden hebben we een voorfase sociaal plan afgesproken. In deze voorfase is het de bedoeling dat in- en externe mobiliteit gestimuleerd wordt voor medewerkers die betrokken zijn in de bezuinigingsopgave en die daarmee een bijdrage leveren aan de personele bezuinigingen.

Bijstelling ombuiging
De business case sport is na de 2de uitwerking van het Focusakkoord nader uitgewerkt, zie ook programma 3. Hierdoor is er ook meer zicht ontstaan op de verdeling tussen taken/voorzieningen en personeel. De oorspronkelijk verdeling was gebaseerd op de verdeling zoals deze destijds in het Focusakkoord was opgenomen. De bijstelling heeft tot gevolg dat we naar verwachting meer op personeel gaan bezuiniging dan oorspronkelijk was voorzien.

De bijstelling ziet er als volgt uit (zie ook programma 3)

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Personeel	€ 0	€ 264.000	€ 164.000	€ 364.000	€ 364.000
Totaal	€ 0	€ 264.000	€ 164.000	€ 364.000	€ 364.000

De uiteindelijke ombuiging na de bijstelling zet er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024	2025
Taken/voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Personeel	€ 3.032.000	€ 5.353.000	€ 5.913.000	€ 6.218.000	€ 6.218.000
Totaal	€ 3.032.000	€ 5.353.000	€ 5.913.000	€ 6.218.000	€ 6.218.000

Bedrijfsrestaurant “De Eetkamer”

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000	€ 24.000
Personeel	€ 39.000	€ 116.000	€ 116.000	€ 116.000
Totaal	€ 63.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 140.000

Stand van zaken
De ombuiging is gerealiseerd.

Bijstelling ombuiging
Op dit moment is er geen aanleiding om de ombuiging bij te stellen.

Risicomatrix

Risicomatrix programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening					
Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten					
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak					
3. Imago gemeente	Hoog	Gemeente krijgt een slechter imago als werkgever (doordat afscheid wordt genomen van medewerkers) Doordat de personele bezuinigingen te snel worden doorgevoerd, brengt het risico met zicht mee dat er te weinig wordt gedaan op het gebied van organisatieontwikkeling danwel kwaliteitsverbetering.	Gemeente weet niet langer ambtenaren aan zicht te binden of nieuwe medewerkers aan te trekken. Dit heeft effect voor de gewenste kwaliteitsontwikkeling en de snelheid waarmee die kan worden doorgevoerd.	College en management moet helder communiceren over besluitvorming en consequenties richting medewerkers. Arbeidsmarktbenadering een plek geven in de nieuwe vakgroep P&O. College en Management moeten helder communiceren over wederzijdse verwachtingen.	College en Management.
4. Algemene en externe omgeving					

5. Veiligheid					
6. Financiën (zie algemene risico's)					
7. Juridisch					
8. Planning					
9. Kwaliteit uitvoering	Hoog	Gewenste kwaliteitsverbetering van de organisatie komt later op gang.	De verwachtingen bij de raad worden (nog) niet gerealiseerd.	Nadrukkelijk communiceren richting Raad	College en Management.
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners					

3.6 Programma 6 Duurzaamheid

. 3de Uitwerking Focusakkoord

Natuurpodium

	2021	2022	2023	2024
Taken/voorzieningen	€	€	€	€
Personeel	€	€	€	€
Totaal	€	€	€	€

Toelichting – maatschappelijk effect

In de commissievergadering over het 1ste concernbericht 2021 / 2de uitwerking FA d.d. 18.5.2021 is toegezegd om in de 3de uitwerking van het Focusakkoord inzage in de ambities ten opzichte van de kosten en baten van het natuurpodium te geven. In de commissievergadering over de Kaderbrief 2022-2025 d.d. 29-6-2021 is deze toezegging nogmaals bevestigd.

Er zijn geen ombuigingen mogelijk voor wat betreft het Natuurpodium ten behoeve van de 3de uitwerking Focusakkoord. Instandhoudingsverplichtingen vanuit subsidieregelingen en juridische afspraken liggen vast tot en met 2028. De gemeente heeft NJHC/StayOkay (eigenaar) gecompenseerd in de kosten voor de ontwikkeling en realisatie van het NME-centrum. Daar tegenover verkrijgt Stichting Natuurpodium Brabantse Wal van Stayokay een kosteloos gebruiksrecht tot en met 2028 met een aantal bijkomende diensten. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant hebben hiervoor subsidie verleend voor het Robuuste project "De Zoom". De realisering van het NMEcentrum maakt hier onderdeel van uit. Er zijn dus geen kosten voor het gebouw in de begroting opgenomen omdat die er voor de gemeente niet zijn. In het Businessplan is echter wel vastgelegd dat de gemeente Bergen op Zoom jaarlijks € 70.000 subsidie beschikbaar stelt aan het Natuurpodium voor de uitvoering van educatieve programma's. Dit werd voorheen uitgevoerd door de OMWB en is met de start van het Natuurpodium uit het werkprogramma van de OMWB gehaald.

Enkele feiten:

- De gemeenteraad heeft opdracht gegeven om haalbaarheid van een NME centrum in de gemeente te onderzoeken.(2008/2009).
- In september 2010 hebben de gemeente Bergen op Zoom, Stayokay Bergen op Zoom, IVN Groene Zoom, Directeuren Overleg Primair Onderwijs, Brabants Landschap en Stichting Brabantse Wal het Visiedocument NME-centrum Brabantse Wal ondertekend. Het Visiedocument is in overleg met betrokken partners uitgewerkt in een haalbaarheidsonderzoek, dat heeft geleid tot een door partijen geaccordeerd Businessplan d.d. 7 september 2012. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant hebben subsidie verleend voor het Robuuste project "De Zoom". De realisering van het NMEcentrum maakt hier onderdeel van uit. In lijn met

het vastgestelde Collegeprogramma 2014-2018 wordt met dit project het benutten van de toeristische waarde van Landschap van Allure de Brabantse Wal verder geoptimaliseerd en gaat deze investering in ruimtelijke kwaliteit samen met ondernemen en beleven.

- Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant hebben op 10 oktober 2013 besloten subsidie te verlenen op grond van de Subsidieregeling landschappen van allure Noord-Brabant voor het Robuuste project "De Zoom". De realisering van het NME-centrum maakt zoals genoemd hier onderdeel van uit (deelproject C).
- Er is overeenstemming bereikt over het bouwplan voor het NME-centrum. Tevens is overeenstemming bereikt over het plan voor een bijbehorend parkeerterrein aan de noordzijde van het Stayokay-terrein. Op 19 augustus 2014 is de omgevingsvergunning afgegeven voor het bouwen van het hoofdgebouw met NME-centrum. Het NME-centrum is geïntegreerd in het hoofdgebouw van Stayokay op gronden die in eigendom zijn van Stichting NJHC Beheer.
- Stichting NJHC Beheer was ontwikkelaar en opdrachtgever voor de realisatie van het NME-centrum en werd eigenaar. NJHC Beheer verhuurde het gebouw aan Stayokay voor de exploitatie van het hostel. Stayokay werd dus exploitant/hoofdgebruiker van het gebouw en is vanuit die hoedanigheid een Service Level Agreement aan gegaan met onze gemeente, met als rechtsopvolger de Stichting Natuurpodium Brabantse Wal. Deze stichting is gebruiker/exploitant van het NME-centrum. In het stichtingsbestuur is gemeente Bergen op Zoom met twee personen vertegenwoordigd en Brabants Landschap met één persoon. Jaarlijks ontvangt de gemeente financieel jaarverslag met accountant verklaring.
- Onze gemeente compenseert NJHC Beheer in de kosten voor de ontwikkeling en realisatie van het NME-centrum. Daar tegenover verkrijgt Stichting Natuurpodium van Stayokay een gebruiksrecht van 13 jaar met een aantal bijkomende diensten. De gemeente heeft na oplevering van het NME-centrum onder eigen verantwoordelijkheid en voor eigen rekening en risico zorg gedragen voor de inrichting ervan. Onze gemeente was dus opdrachtgever voor de inrichting van het NME-centrum. De kosten die daarmee verband houden werden gedekt door de bovengenoemde subsidie.
- De betaling op basis van genoemde declaraties is geschied tot een maximum van € 550.000 (excl. Btw). Het gebruiksrecht van het NME-centrum van 13 jaar is in relatie tot deze bijdrage van € 550.000 met netto contante waardeberekeningen onderbouwd.
- Besluitenlijst van de vergadering van burgemeester en wethouders van 11 november 2014 46-13 SO Kam Aansturing en organisatie 'Natuurpodium Brabantse Wal 1. In te stemmen met de oprichting van de Stichting Natuurpoort Brabantse Wal en met de aanstelling van het stichtingsbestuur. 2. In te stemmen met de concept Statuten van de op te richten stichting. 3. In te stemmen met de kandidatuur van wethouder Kammeijer-Luycks als bestuurslid van de op te richting Stichting.
- Organisatie en aansturing
  Door het publiek-private karakter van het initiatief ging de voorkeur uit naar een stichtingsvorm met een bestuur en een coördinator. Deze voorkeur werd reeds in het Businessplan vastgelegd en in 2014 nader onderzocht op basis van een vergelijking met andere organisatievormen.
  De coördinator werd een professionele en betaalde medewerker op HBO-niveau.
  Ter ondersteuning van en advisering aan het bestuur is een Raad van Advies ingesteld waarin alle convenantpartners en andere belanghebbenden vertegenwoordigd zijn.
- De rol en betrokkenheid van de gemeente Bergen op Zoom
  Met het Natuurpodium Brabantse Wal heeft de gemeente Bergen op Zoom een aansprekend centrum voor informatie, educatie en recreatie op het gebied van natuur en duurzaamheid binnen de gemeentegrenzen. Het centrum legt verbindingen leggen tussen inwoners, overheden, onderwijs, bedrijven en organisaties en ontwikkelt activiteiten met een regionale uitstraling. Gemeentelijke activiteiten op het gebied van natuur- en duurzaamheidseducatie worden door het Natuurpodium ontwikkeld en uitgevoerd.
- In het Businessplan is vastgelegd dat de gemeente Bergen op Zoom jaarlijks € 70.000 subsidie beschikbaar stelt aan het Natuurpodium. (zie paragraaf "Financiën").

- Landschap van Allure heeft de toren gefinancierd.
- De nieuwe eigenaar heeft alle verplichtingen en contracten overgenomen en hiermee zijn alle investeringen door de overheid veiliggesteld en wordt het Natuurpodium gecontinueerd.

Risicomatrix

Voor programma 6 zijn geen ombuigingen voorzien, daarom is geen risicomatrix opgesteld.

4 Frictiekostenbudget

Stand van zaken:
Het frictiekostenbudget is bedoeld om de haalbaarheid van de personele bezuiniging aanzienlijk te verkleinen. Het afgelopen halfjaar hebben we vooral besteed om de randvoorwaarden daarvoor te creëren. We hebben een voorfase sociaal plan vorm gegeven samen met de vakbonden. Deze voorfase treedt in werking op 1 oktober 2021 tot en met 1 april 2022 en stelt ons in staat om afspraken te maken met medewerkers die vrijwillig een bijdrage leveren aan de realisatie van de personele bezuinigingen. Zoals de medewerkers van het cultuurbedrijf, citymarketing, eetkamer, sport en overhead functies. In de voorfase sociaal plan staan verschillende instrumenten benoemd die werkgever en werknemer met elkaar overeen kunnen komen.

Op dit moment is nog steeds de inschatting dat het frictiekostenbudget toereikend is om de voorfase sociaal plan en een eventueel sociaal plan te bekostigen. In 2022 zal de voorfase worden geëvalueerd en zal worden bezien of de fase verlengd moet worden of dat met de vakbonden een gesproken moet worden over een nieuw sociaal plan.

Risicomatrix

Risico-onderdelen	Risico	Risico-omschrijving	Effect	Beheersmaatregel	Verantwoordelijke
1. Realiseren maatschappelijke effecten	Hoog	Uitvoering van wettelijke en niet wettelijke taken kunnen onder druk komen te staan.	Ontevredenheid bij gebruikers en partners.	Juiste keuzes maken en oog hebben voor de minimale kwaliteit.	College en management.
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak	Neutraal	Lastige keuzes (schrappen van taken) worden niet gemaakt. Spanningen tussen raad en college	Bezuinigingen worden niet gerealiseerd.	Juiste keuzes maken en betrekken van alle relevante actoren	Raad en college
3. Imago gemeente	Hoog	Positie op de arbeidsmarkt als werkgever verslechtert.	Goede werknemers gaan lopen en zijn niet makkelijk te vervangen.	Arbeidsmark communicatie anders richten en van de nood een deugd maken	College en management
4. Algemene en externe omgeving	Nvt				
5. Veiligheid	Nvt				
6. Financiën (zie algemene risico's)	Neutraal	Frictiekosten budget is niet toereikend.	Personele taakstelling wordt niet gerealiseerd.	Juiste keuzes maken en alternatieven bedenken.	College en management
7. Juridisch	Neutraal	Medewerkers zoeken hun recht en starten procedures tegen eigen werkgever.	Oplopende kosten voor advies en reparaties	Tijd nemen voor de juiste processtap en de juiste keuzes. Geen haastige spoed.	College en management.
8. Planning	Neutraal	Or en vakbonden vragen om inspraaktijd en hebben op onderdelen instemmingsrecht	Verbeteringen en bezuinigingen kunnen pas later ingaan.	Vroegtijdig draagvlak organiseren en transparantie in de communicatie	College en management

9. Kwaliteit uitvoering	Hoog	De kwaliteit van de uitvoering van de voorfase sociaal plan komen onder druk te staan, aangezien een aantal management functies op dit moment niet bezet zijn én omdat de ingezette bezuinigingen in de vakgroep P&O reeds zijn doorgevoerd.	Onvrede bij medewerkers over de snelheid van afhandeling van afspraken en daarmee onvoldoende snelheid in de realisatie van de personele bezuiniging.	Accepteren en incalculeren dat overige hr-instrumenten (nog) niet tot ontwikkeling komen.	College en management
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners	Hoog	Veel afstemmingsmomenten met medewerkers en vakbonden.	Planning en kwaliteit komen onder druk te staan.	Accepteren dat zorgvuldigheid en snelheid op gespannen voet staan. De ontwikkelingen nauwlettend blijven volgen.	College en management.

5 Ontwikkelbudget

Stand van zaken:
De raad heeft in juni 2021 het ontwikkelbudget (€ 450.000) beschikbaar gesteld, waardoor de organisatie in de gelegenheid is gesteld om uitvoering te gaan geven aan het Plan van aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de organisatie Bergen op Zoom: dat ben jij!
De afgelopen maanden is veel aandacht besteed aan:

- De interne mobiliteit die in het plan werd aangekondigd, zoals de splitsing van de teams en het afschaffen van het duaal management.
- Het draagvlak in de organisatie voor het plan.
- De afstemming en instemming van de ondernemingsraad
- De benoeming van de kwaliteitsaanjager

Op dit moment gaan we ervan uit dat het budget dat beschikbaar is gesteld toereikend is.